

SF'S REFORM- PROGRAM

Vedtaget på SF's landsmøde den 25 – 26 april 2009.

SF's reformprogram for Danmark – fra klimatrussel og økonomisk krise til ny grøn og social vækst.

Danmark har en venstrefløj, der kan og vil magten til at skabe forandring. SF er talerør for alle mennesker, der bærer på håbet om, at vi kan skabe en bedre verden. SF er talerør for alle mennesker, der vil og tør de forandringer, der åbner for en bedre fremtid. SF er talerør for alle mennesker, der vil se resultater i stedet for tomme løfter.

Danmark har brug for et nyt politisk flertal. Et flertal, der vil gøre op med fattigdommen og uligheden og i stedet sikre alle muligheden for et godt liv. Et flertal, der vil inkludere og inddrage i stedet for at udstøde. Et flertal, der vil møde klimatrusslen ved at omstille Danmark til en grøn fremtid. Et flertal, der aktivt vil bekæmpe diskrimination på baggrund af køn, alder, handicap, religion og tro, seksuel orientering og etnicitet. Et flertal, der vil give Danmark en progressiv stemme i verden for social retfærdighed, menneskerettigheder, demokrati og dialog i stedet for at bruge voldens og geværernes sprog.

De sidste mange år har tanken om, at frie markeds kræfter kan løse alle problemer, været dominerende i den politiske debat. Verden står nu i et krydsfelt mellem en klimatrussel, der rykker nærmere og en økonomisk krise, der ryster økonomier overalt på kloden. Det stiller krav til nytænkning og åbner for nye muligheder. Vejen frem er en grøn økonomi, der både kan imødegå klimatrusselen og skabe ny vækst og nye arbejdspladser.

SF vil være en forandrende kraft i Danmark og i verden. Vi er ikke styret af dogmer og gamle modsætninger. Vi er åbne for alle ideer og strømninger, der fremmer de værdier, vi står for. Det er først og fremmest:

Demokrati – at alle har indflydelse på deres hverdag og på samfundets udvikling.

Lighed – at fattigdom er udryddet og alle mennesker har chancer og muligheder for et godt liv.

Fælles fremtid – at vi sikrer vores natur og klode til gavn for fremtidens generationer.

Globalt udsyn – at vi ser os som en del af verden frem for at sætte hegn op omkring os selv.

Solidaritet – at vi er afhængige af hinanden og gensidigt har brug for hinanden for at skabe en bedre fælles fremtid.

SF bygger alliancer mellem alle mennesker, der vil forandringen. Det gælder såvel politiske partier som organisationer og enkeltpersoner. Vi kan ikke alene. Vi har brug for hver eneste kvinde og mand, der bærer håbet og vil forandringen. SF vil række hånden ud til enhver, der ikke bare vil se passivt til, men selv være deltager. Alle kan bidrage, og hver og en kan gøre en forskel.

SF vil deltage i en ny centrum-venstre regering, for at være omdrejningspunktet for et nyt flertal og et nyt Danmark. SF's regeringsønske er ikke et ønske om magt for magtens egen skyld. Vi ønsker at påvirke beslutningerne og udviklingen både på kort og på lang sigt. Derfor skal vi sidde med, hvor beslutningerne træffes. En ny centrum-venstre regering skal knokle for:

- Grøn omstilling til bæredygtig udvikling så vi forhindrer de værste klimaændringer og sikrer, at der også er en klode med rige naturressourcer til fremtidige generationer.
- Fremtidsrettet vækstpolitik, hvor alle, der kan, får ret og pligt til at bidrage.
- Fornyelse og styrkelse af velfærdssamfundet.
- Sundhedspolitik, der bygger på forebyggelse og ordentlige offentlige sygehuse.
- Styrkelse af det danske demokrati til også at omfatte samfundets økonomiske aktiviteter og arbejdslivet.
- Udenrigs- og sikkerhedspolitik, der gør Danmark til en progressiv stemme i verden.

SF's regeringsprojekt er ikke udelukkende noget, der skal foregå i regeringskontorerne. Vi vil lægge vægt på at være i åben dialog med befolkningen – ikke mindst folkelige bevægelser og fagbevægelsen, fordi vi ved, at det styrker vores projekt. Og vi vil være åbne for nye ideer og tanker, der kan styrke vores politiske projekt.

Med udgangspunkt i vores grundlæggende principper beskriver vi her vores visioner for Danmark og SF's arbejde i en kommende centrum-venstre regering i de næste 10-15 år. SF vil med dette reformprogram præge samfundets udvikling i en socialistisk retning, hvor solidaritet, bæredygtighed og demokrati er i fokus.

1. Fra klimatrussel til grøn fremtid

Den globale opvarmning er en alvorlig trussel for mennesker, natur og sikkerhed. Skal der rettes op på det, er det nødvendigt med politisk vilje og stærke visioner om en grøn fremtid båret af vedvarende energi og bæredygtig udvikling.

Vision 1: Danmark skal være fri af fossile brændsler og CO₂-neutralt i 2050

Danmark skal vise verden, at vi mestrer opgaven med at kombinere økonomisk udvikling med meget lavt CO₂ udslip. Det vil kun lykkes, hvis politikerne viser mod og stiller udfordringer op for erhvervsliv, offentlige institutioner og borgere. SF har en vision om, at Danmark skal være fri af fossile brændsler og 100 pct. CO₂ neutral i 2050 med henblik på at realisere en global retfærdig fordeling af udslipsrettigheder på ca. 1 ton pr. indbygger pr. år. For at sikre denne udvikling, vil SF arbejde for:

- En plan for hvordan Danmark gør sig helt fri af fossile brændsler senest i 2050 - med klare delmål og tidsfrister.
- En plan for at gøre Østersøen og Nordsøen til store havmølleområder, hvor et moderne "supernet" forsyner Nordeuropa med grøn strøm.
- Et nyt udviklingssystem for demonstration og produktion af vedvarende energi og andre lavt-udledningsteknologier.
- Ambitiøse energikrav til nybyggeri, renovering og transport. Offentligt og offentligt støttet byggeri skal efterhånden bygges som bolig +, der producerer mere energi end det forbruger
- Skrappe standarder og en dynamisk afgiftspolitik, der præmierer de mindst energiforbrugende apparater, biler og byggematerialer.
- Landbruget skal gøres CO₂ neutralt. Al husdyrgødning skal anvendes til biogas – senest i 2025
- Øget forskning i vedvarende energi og energibesparende teknologi
- Billigere og bedre kollektiv trafik

Vision 2: Ny grøn verdensorden

Klimakrisen og den økonomiske krise skal vendes til en mulighed for internationalt at skabe større lighed mellem befolkninger og udjævne den skæve fordeling af rigdomme. Det kræver globale løsninger, hvor de rige lande tager det største ansvar. SF vil arbejde for:

- Globale institutioner med reel indflydelse, der kan lægge pres til fordel for klimaet.
- En klimatilpasningsfond, der hjælper de lande, der rammes hårdest af klimaforandringerne, med at tilpasse sig.
- En skovfond, der sikrer, at verdens regnskov bevares.
- En global pris på CO₂, der sikrer, at vedvarende energi er mere rentabelt end fossil energi.

Vision 3: Mere natur, mindre forurening og bæredygtige byer

Danmark skal have meget mere natur samtidig med at landbruget skal omstilles og fornys. Byerne skal udvikles gennem helhedstænkning og ved at fremme bæredygtighed. En omfattende indsats for begrænsning af negative påvirkninger fra forurening og kemikalier skal sikre renere produkter og bedre sundhed. SF vil arbejde for:

- En samlet naturplan for Danmark, der øger naturarealerne til 30 pct. af landets areal.
- Øget støtte til økologi og omstilling af landbruget
- En samlet grøn strategi for det offentlige Danmark med bl.a. grønne indkøb, energirenovering og miljøvenlig trafik.
- En øget indsats mod kemikalietryk og for renere produkter og produktionsprocesser.
- Udvikling af innovative løsninger inden for industri, trafik, byggeri og byudvikling.

2. Bæredygtig vækst i økonomien – det skal vi leve af i fremtiden

Menneskers arbejde er kilde til al velfærd og velstand. SF vil derfor sikre, at enhver borger får de bedste muligheder for at bidrage til samfundsøkonomien. SF's mål er at sikre Danmark en placering i den globale fremstilling af råvarer, industriprodukter, serviceydelser og viden, som på én gang bidrager til en bæredygtig dansk og international vækst og skaber nye danske arbejdspladser.

Det er afgørende for SF, at der føres en økonomisk ansvarlig politik. Der skal være orden i samfundsøkonomien og i den offentlige økonomi. Rod i økonomien rammer altid de dårligst stillede hårdest. Det betyder blandt andet, at nye offentlige driftsudgifter skal finansieres enten gennem nye skatteindtægter eller omprioriteringer.

Vision 1: Øget velstand og velfærd gennem bæredygtig vækst og udvikling af nye danske vækstbrancher

SF vil sikre Danmarks globale position, ved at satse massivt på grønne vækstområder og udviklingen af vækstbrancher som velfærdsteknologi samtidig med at vi sikrer omstillingsparathed i vores eksisterende virksomheder. SF vil arbejde for:

- Staten skal sikre, at der investeres i sol- og vindenergiindustri, innovation i bygge- og isoleringsteknik samt forskning i ny bæredygtig produktion og energi.
- Kvalificeret arbejdskraft til grønne vækstbrancher skal sikres gennem uddannelse. Øget efterspørgsel på klimavenlige produkter og vedvarende energi igennem offentlige indkøb og skrappe lovgivningskrav til særligt bygge- og transportsektoren.
- Danske universiteter skal sikre uafhængig og fri forskning. Der skal være øget og systematisk fokus på innovation, iværksætteri og udviklingen af nye vækstbrancher i Danmark.
- Danmark skal satse målrettet på at opdyrke produktionen af velfærdsteknologi, som kan blive et nyt eksport-eventyr på linie med udviklingen af de første vindmøller. Vi har internationalt set unikke muligheder på grund af vores stærke velfærdssamfund med oplagte test- og startmarkeder. Alle medarbejders viden og evne til at tænke, handle og beslutte må udnyttes for at skabe nye produkter og bedre, mere effektiv og fleksibel produktion.

- *At danske virksomheder er med til at finansiere en venture-fond, som de kan søge forsknings-, udviklings- og forsøgsmidler hos, til etablering af innovative miljø- og klimarigtige teknologier og investeringer i arbejdspladser.*

Vision 2: Bæredygtig produktion uden spild

SF vil give de bedste betingelser for øget vækst i Danmark ved at minimere spild og sikre effektiv og bæredygtig produktion. Samtidig vil vi bevare industri og landbrug ved at forandre det. Kodeordene er omstilling, kvalitet og faglig stolthed. SF vil arbejde for:

- Samarbejde mellem private og offentlige aktører for udvikling af vedvarende energi og ny teknologi.
- Udbygning af Europas jernbaner, så person- og godstransport kan flyttes væk fra fly og biler.
- Offentlige investeringer, støtteordninger og licitationer målrettes bæredygtig vækst.
- Samfundet skal offensivt tiltrække udenlandske investeringer og virksomheder til Danmark, ved at satse på uddannelse, velfærd, infrastruktur og stabil vedvarende energi.
- Industri og landbrug vil og skal også i fremtiden spille en central rolle i dansk økonomi. Det politiske system skal sikre, at udvikling og omstilling i den eksisterende produktion baseres på et samspil mellem samfundets behov, medarbejdernes erfaring og evne til nytænkning, aftagernes efterspørgsel samt virksomhedsledelsens overblik.
- At vækstlaget af små og mellemstore virksomheder, der udmønter økologi, fair trade, social bæredygtighed samt miljø- og klimarigtig produktion, belønnes.

Vision 3: Flere skal kunne bidrage mere

Det er et fælles samfundsansvar at sikre borgerne muligheder for et sundt, godt arbejdsliv med mulighed for udfoldelse, indflydelse, udvikling og uddannelse gennem hele livet. Den enkelte har pligt til at være åben overfor at omstille sig og til løbende opkvalificering. SF vil arbejde for:

- at en stor del af dem, der arbejder som ufaglærte, kommer igennem et uddannelsesforløb inden 2025. Det kræver langt bedre tilbud om efter- og voksenuddannelse. Alle ufaglærte skal sikres ret til realkompetencevurdering og lovpligtig uddannelsesplanlægning på virksomhederne skal sikre, at der udarbejdes planer for uddannelse og opkvalificering.
- Virksomhederne skal være bedre til at rumme mennesker med nedsatte fysiske og psykiske funktionsevner, herunder sindslidende og andre, der har svært ved at få fodfæste på arbejdsmarkedet.
- En "new deal" der skal give den enkelte ret til beskæftigelse hele livet mod at være åben for at omstille sig.
- Fuld beskæftigelse er et politisk ansvar, som i nedgangsperioder skal understøttes gennem offentlige investeringer i den offentlige sektor og i klimaområdet.
- Indsatsen for et bedre arbejdsmiljø skal forstærkes markant, så færre udsættes for arbejdsulykker, nedslidning, kemiske påvirkninger eller dårligt psykisk arbejdsmiljø, der kan medføre udstødning af arbejdsmarkedet.
- Ligestilling på arbejdsmarkedet. En ligelønskommission og ekstra midler til et særligt ligelønsløft på kvindedominerede områder inden for bl.a. pleje, omsorg og pasning. En del af forældreorloven øremærkes til fædrene.
- De arbejdsløse skal hjælpes i arbejde på en positiv og motiverende måde. U hensigtsmæssig tvang og nidkær kontrol skal væk og beskæftigelsesindsatsen skal tage udgangspunkt i den enkelte arbejdsløses kvalifikationer og evner.

3. Velfærd er vejen – ikke forhindringen!

Der skal gøres op med udsultningen af den offentlige sektor. En lang række uløste infrastrukture opgaver og sociale udfordringer kræver, at den offentlige sektor skal udgøre en større del af samfundsøkonomien end i dag. Samtidig skal der gøres op med bureaukratiet og det centralistiske regeltyranni.

Velfærd er også et rigt kulturliv, med tilbud til alle borgere, anerkendelse af tilværelsens mangfoldighed og af, at vi som mennesker har brug for mange forskellige impulser. Det er et samfundsanliggende at sikre, at kunst og kultur kan leve – også når det ikke kan klare sig på kommercielle vilkår.

Vision 1: SF vil sikre demokratisk styring af velfærdens kerneområder

Velfærd er en kernesøjle i vores samfund. Beslutninger om velfærdens udvikling skal træffes af borgerne – ikke af markedet. SF vil arbejde for:

- Velfærdens kerneydelser – uddannelse, sundhed, børnepasning og ældreomsorg – skal styres demokratisk af samfundet. Der skal ske et stop for tvangsudlicitering og privatisering.
- Private udbydere af velfærdsydelser skal mødes af tilsvarende krav og forpligtelser som de offentlige institutioner – blandt andet når det handler om uddannelse og kompleksitet i opgaverne. Omvendt skal offentlige institutioner som udgangspunkt have samme muligheder som private – fx når det gælder tilkøbsydelser. Dermed sikres en mere fair konkurrence mellem det offentlige og private udbydere.
- Ved eventuelle udliciteringer skal de kommunale medarbejdere altid tilbydes at overtage opgaven. I den forbindelse skal medarbejderne tilbydes rådgivning om virksomhedsdrift.
- Demokratisk styring af de grundlæggende dele af infrastrukturen f.eks. energiforsyning og kollektiv trafik.
- Bureaukratiske krav om kontrol og dokumentation i det offentlige skal erstattes af fagligt funderet ledelse og medarbejdernes viden, engagement og erfaring realiseret gennem demokrati på arbejdspladsen samt indflydelse til borgerne.
- SF vil arbejde for en afbureaukratisering af den offentlige forvaltning, og for at sikre alle borgere en værdig og helhedsorienteret hjælp og støtte.

Vision 2: Uddannelser skal give alle de bedste muligheder i livet

Det er skolernes opgave i samarbejde med forældrene at ruste børn og unge til voksenlivet, og give alle lige muligheder. Fagligt dygtige og kreative børn og unge er grundlaget for den langsigtede vækst i samfundet. Uddannelse er et afgørende element af bekæmpelsen af den negative sociale arv. SF vil arbejde for:

- Ingen skole har mere end en tredjedel elever med sprogveskigheder. Socialt og etnisk sammensatte skoler er den bedste måde at sikre integration og sammenhæng i samfundet. Det frie skolevalg i folkeskolen skal kunne begrænses så det forebygger ghettodannelse.
- Uddannelsesinstitutioner skal sikres gode og sociale fysiske rammer, der skaber et godt undervisningsmiljø, samt tidssvarende undervisningsmaterialer, der medvirker til optimal læring for den enkelte. De nuværende ungdomsuddannelser udvikles, så frafaldet minimeres. Der skal skabes råderum for en mangfoldig skoleudvikling, hvor medarbejdere, børn og forældre former skolens indhold og dagligdag. Detailstyring skal vige for udvikling fra neden og respekt for skolen som lokalt demokrati og kulturcenter.
- Alle skal sikres mulighed for kontinuerlig efteruddannelse, jobudvikling og karriereveje.

Vision 3: Alle skal have adgang ordentlige boliger, der er til at betale

Boligpolitikken skal sikre social sammenhængskraft i samfundet. Det kræver en boligsektor, der dækker behovene og ikke er en kilde til øget ulighed. Det skal være muligt for familier med almindelige indkomster at kunne få dækket deres boligbehov også i storbyområder. Boligområder skal så vidt muligt være blandede, så man møder folk med forskellig baggrund i sit boligområde. SF vil arbejde for:

- Almene boliger skal være et godt og attraktivt alternativt til ejerboliger for mennesker med almindelige eller lave indkomster. Der skal være tilstrækkeligt antal almene boliger, de skal være af høj kvalitet og de skal have lav husleje. Der skal være midler, så de almene boliger løbende kan renoveres og have en høj kvalitet.
- Ordentlige boliger til mennesker med fysisk og psykisk funktionsnedsættelse. Der skal bygges mere og bedre. Der skal indføres en ventetidsgaranti på handicapboliger og botilbud. Ved nybyggeri skal handicapboliger integreres i den almene boligmasse
- Ghetto-dannelser, der medfører eller forværrer sociale problemer, skal forhindres gennem krav om, at alle kommuner har almene boliger i et omfang, der sikrer, at grupper med særlige sociale problemer ikke samles massivt i enkelte bebyggelser.
- Hele boligsektoren skal omstilles på grønne vilkår. Nye boliger skal være bolig+, og eksisterende boliger skal renoveres med henblik på en væsentlig CO₂-reduktion.
- Der skal gennemføres kvarterløft for alle socialt belastede kvarterer, så det bliver attraktivt at bo der.

Vision 4: Daginstitutioner af høj kvalitet

Indlæring og udvikling starter i vuggestuen og børnehaven og udvikles fortsat i tiden på fritidshjemmet/ SFO'en og i klubben. SF vil forbedre kvaliteten på hele institutionsområdet og sikre udvikling, støtte og stimulering af børnene i deres barndom og igennem den tidlige ungdom. SF vil arbejde for:

- Slut med propfyldte daginstitutioner og klubber. Der skal være bedre normeringer, så der bliver færre børn pr. voksen. Vi prioriterer det vigtige i relationsarbejdet og det kræver tid til den enkelte.
- Der skal være mere plads og bedre omgivelser i daginstitutionerne og klubber – både indendørs og udendørs. Indeklimaet skal forbedres, støjniveauet skal sænkes og legepladserne skal forbedres.
- Der skal være tilstrækkeligt og veluddannet personale i daginstitutionerne.

Vision 5: Kvalitet i alderdommen.

SF's vision er et samfund, hvor fattigdom er afskaffet, og hvor man anerkender, at en anstændig og værdig hjælp tager tid. SF vil arbejde for:

- At forbedre de økonomiske vilkår for de fattigste ældre. Alle borgere skal have et rådighedsbeløb, der sikrer, at de kan blive ved med at være aktive medborgere
- Flere ansatte i hjemmeplejen og i plejeboligerne, så der er tid til en anstændig og værdig hjælp med udgangspunkt i den enkelte ældres behov og ønsker. De ældre skal have reel indflydelse på, hvad tiden skal bruges til, og de ældre skal opleve trygheden ved, at personalet også har tid til en snak og en kop kaffe
- Afskaffelse af unødvendigt bureaukrati, tidsregistrering og kontrol, som skal erstattes af tillid til medarbejderne, faglighed og brugervurderinger af kvaliteten.”

- At der investeres i den nyeste velfærdsteknologi til glæde og gavn for personalet og de ældre.

Vision 6: Inkludering og hjælp i stedet for fattigdom og udstødelse

SF kæmper for udsatte og marginaliserede borgeres ret til et værdigt og inkluderende liv.

Der skal være plads til alle og muligheder for alle. SF ønsker en langsigtet og forebyggende indsats mod fattigdom og marginalisering. SF vil arbejde for:

- Styrkelse af den forebyggende indsats og hjælp til udsatte børn og deres familier.
- Det skal sikres, at børns rettigheder overholdes og efterleves
- Afskaffelse af fattigdomsydelserne: 450-timers-reglen, starthjælp og kontanthjælpsloftet.
- Fuld indtægtsregulering af overførselsindkomsterne og indkomstreguleret folkepension. Væk med halve dagpengesatser for unge under 25 år.

4. Sundhed og forebyggelse

Et sundhedsvæsen med fri og lige adgang skal give borgerne tryghed og tilliden tilbage til det offentlige sundhedsvæsen. Et sundt samfund kræver aktiv sundhedsfremmende indsats, effektiv forebyggelse, kvalitet i behandlingen hos læger og speciallæger. Tidssvarende sygehuse med høj patientsikkerhed og kvalitet i behandlingen. Samt efterfølgende individuel rehabilitering.

Vision 1: Sundhedsfremme og forebyggelse hele livet

SF har en vision om, at vi ved at investere i langsigtet sundhedsfremmende indsats og effektiv forebyggelse kan skabe bedre velfærd og livsglæde, øge arbejdsstyrken og forbedre økonomien. Dette skal bl.a. ske igennem øget forskning i sundhedsfremme og forebyggelse. Derfor vil SF arbejde for:

- En ny sundhedspolitik, der tænker sundhedsfremme ind i mange sammenhænge: arbejdsmiljø, trafikikkerhed, boligforhold, differentieret moms, miljøforbedringer og livsstil.
- At give vores børn den bedste start ved at skabe en folkeskole med mere motion og sund mad.
- Indførelse af en tidsbank, som muliggør at man arbejder mere i nogle perioder af arbejdslivet og mindre i andre (f.eks. når man har små børn). Det vil reducere stress og nedslidning samt give rum for et godt og aktivt familie- og fritidsliv.
- Billigere tandlægebehandling til økonomisk dårligt stillede.

Vision 2: Lighed i sundhed

Sundhedsområdet skal igen stå helt klart som en offentlig kerneopgave med solidaritet og fri og lige adgang som værdigrundlag. Udviklingen hen imod et sundhedsmarked hvor pengepungen bestemmer, hvem der skal behandles bedst, skal stoppes. SF vil arbejde for:

- Stop for favoriseringen af privathospitaler via overbetaling for behandlinger. Sundhedsvæsenets afhængighed af private aktører skal mindskes ved at udvikle det offentlige kapacitet, bl.a. gennem indførelsen af en differentieret ventelistegaranti.
- Skattefradraget for private sundhedsforsikringer, der oftest er forbeholdt de velstillede, skal afvikles. Penge til sundhed skal komme alle til gode.
- En styrkelse af det sundhedsfremmende og forebyggende arbejde skal fjerne uligheden i befolkningens sundhed. Opgaven skal løses i samarbejde mellem stat, region og kommune

Vision 3: Øget kapacitet i det offentlige sundhedsvæsen

Kortere ventetid for patienter kræver mere personale, teknologisk udbygning og opgaveglidning i det eksisterende sundhedssystem. SF vil arbejde for:

- Personalestrømmen til det private skal vendes og rekrutteringen af nyt personale øges. Offentlige hospitaler skal hverken være underbemandede eller have 'huller' i ekspertisen. Det kræver bedre arbejdsforhold for personalet og et ligelønsloft, der kommer bl.a. plejepersonalet til gode.
- Der skal investeres i ny sundhedsteknologi, som kan give flere og bedre behandlinger. Nyt udstyr kan forhindre tidsspilde og nedslidende arbejdsbelastninger af personalet.
- Arbejdsopgaver skal udføres af de rette personer. En opgave som lige så vel kunne udføres af en sygeplejerske som en læge, skal udføres af sygeplejersken, så lægens kompetencer udnyttes bedst muligt.
- Inddragelse af alternativ behandling, med dokumenteret effekt, som et tilbud i det etablerede sundhedsvæsen.

Vision 4: Psykiatrien skal væk fra hospitalsgangene og ud i folks nærmiljø

Sindslidelser skal aftabuiseres og den psykiatriske indsats skal baseres på, at mange mennesker med sindslidelser godt kan komme sig. Der skal altid være fokus på, at der er en vej ud af psykiatrien. De sindslidende skal have hjælp til rehabilitering i deres lokale netværk. Samtidig skal det sikres, at der er en nødvendig behandlingskapacitet på de psykiatriske afdelinger – herunder også på de børne- og ungdomspsykiatriske afdelinger. SF vil arbejde for:

- En tilgængelig, inkluderende og mere opsøgende psykiatri, der hjælper sindslidende og deres pårørende, hvor og hvornår de har brug for det.
- Pårørende til sindslidende skal have ret til at blive inddraget. De skal ikke betragtes som en belastning, men som en del af løsningen, når de sindslidende ønsker det.
- Psykiatrien skal arbejde på at mindske brugen af tvang, blandt andet ved at opnormere og opkvalificere personalet

5. Nyt liv til demokratiet

Det moderne menneske kræver indflydelse. Danmark er i dag et af de mest demokratiske lande i verden. Det er vi stolte af, men det må ikke blive en sovepude. SF ønsker med udgangspunkt i det parlamentariske demokrati og Folketinget at forny, udvide og udvikle demokratiet, så det enkelte menneske får større indflydelse på sit eget liv.

SF ønsker at værne borgerne mod kriminalitet indenfor rammerne af en retsstat, hvor alle borgers retssikkerhed skal fastholdes og udvides. SF ønsker en effektiv kontrol med magtudøvelsen i alle offentlige instanser bl.a. gennem etablering af et uafhængigt lovvurderingsråd samt en langt større gennemsigtighed i forvaltningerne.

SF vil arbejde for en bedre og effektiv forebyggende kriminalpolitik.

Vision 1: Demokrati på arbejdspladsen

I dag træffes de væsentlige beslutninger af snævre kredse i lukkede direktions- og bestyrelseslokaler.

SF ønsker at udbrede demokratiet, så det i højere grad også omfatter økonomien og arbejdslivet. Medarbejdernes viden, deres evne til at tænke nyt, handle og beslutte skal udnyttes bedre – både af hensyn til medarbejderne, men også for at skabe nye produkter og mere effektiv og fleksibel produktion. SF vil arbejde for:

- En del af virksomhedens overskud hensættes i en pulje, som virksomheden i samarbejde med medarbejderne kan bruge til at videreudvikle virksomhedens produkter, øge medarbejdernes kompetencer og sikre udviklingsmuligheder for medarbejderne.
- Lønmodtagerfonde, herunder arbejdsmarkedspensionsfonde, skal have bedre muligheder for at investere i og oprette medarbejderstyrede virksomheder.
- At medarbejderne skal have medindflydelse på alle vigtige beslutninger
- Økonomiske fordele til virksomheder, som styrker medarbejderdemokratiet. Der skal arbejdes med større medarbejder- og brugerindflydelse i den offentlige sektor.
- Medborgerrettigheder i selve arbejdslivet, som giver medarbejderne indflydelse på eget arbejdsliv og et godt, sundt arbejde.

Vision 2: Mere demokratisk kontrol med finanssektoren

Den seneste tid har vi oplevet en krise bl.a. udløst af uansvarlighed og grådighed i finanssektoren. Dermed har bankerne bragt sig i en situation, hvor de nødvendige lån til sunde og veldrevne firmaer er bragt i fare. SF vil arbejde for:

- En samfundsbank skal sikre udlån til virksomheder og iværksættere. For at opnå lån stilles krav om sund økonomi, hensynstagen til miljø og overholdelse af arbejdstager-rettigheder.
- Samfundet skal have mere demokratisk kontrol med banker og kapitalfonde, og der skal indføres værn mod spekulation og lyssky transaktioner.

Vision 3: Beslutninger skal afspejle befolknings sammensætningen

Demokrati er ikke en statisk størrelse men skal stadig udvikles. SF vil arbejde for et demokrati, der inkluderer alle samfundsgrupper og sikrer reel ligestilling. SF vil arbejde for:

- Valgrets alderen skal sænkes til 16 år.
- Kommunerne opretter ungdomsråd med direkte valg og selvstændig økonomi.
- Kvinder skal have lige del i den politiske og økonomiske magt. Der skal gøres op med den skæve repræsentation særligt blandt kommunalbestyrelsesmedlemmer og borgmestre
- Flere kvinder skal ind i bestyrelserne blandt andet gennem kvoteordninger.
- Etniske minoriteter skal repræsenteres stærkere. Der skal arbejdes målrettet med demokratisk inklusion og ændres på såvel de formelle som kulturelle barrierer for etniske minoriteters deltagelse i samfundslivet.

Vision 4: Fuld åbenhed om pengestrømmene i politik

Penge er magt. Arbejdsgiverorganisationer, fagbevægelsen og mange virksomheder yder store bidrag til politiske partier. Vælgerne har krav på, at kende det fulde omfang af pengestrømmene i dansk politik. SF vil arbejde for:

- Partiregnskaberne skal åbnes helt. Borgerne skal kunne se, hvor meget de enkelte firmaer og organisationer bidrager med de forskellige partier og kandidater.

6. Danmark i front for global retfærdighed

Danmarks sikkerhed skal opnås gennem en global grøn bæredygtig udvikling, retfærdig handel, bekæmpelse af afmagt og fattigdom, tilvejebringelse af et internationalt retssystem og forebyggelse samt løsning af internationale konflikter. Danmarks globale rolle skal fokusere på diplomati og mægling samt opretholdelse af freden og sikring af menneskerettighederne.

Vision 1: Tilbage på FN-sporet

Danmark skal aktivt bidrage til bekæmpelse af terror - men ikke deltage i "krigen mod terror" som den har været praktiseret siden 2001. I stedet skal Danmark arbejde for en bred vifte af miljømæssige, sociale og demokratiske fremskridt i verden, herunder medvirke til en større forståelse af anvendelse af ikke-militære midler i moderne sikkerhedspolitik. Den militære indsats mod terror skal forankres i FN. SF vil arbejde for:

- Danmark skal tage initiativ til igen at etablere en styrke, der kan stilles til rådighed for FN.
- En folketingsbeslutning skal fastlægge, at militær indgriben fremover fra dansk side kræver 2/3 flertal i Folketinget.
- Danmarks og EU's sikkerhedsproblemer er uløseligt forbundet, og vi skal derfor være en del af den europæiske udrykningsstyrke. Opgaver skal løses i respekt for folkeretten og i overensstemmelse med principperne for FN-pagten.
- I Nato skal Danmark arbejde for øget samarbejde og kontakter mellem Nato-lande og ikke Nato-lande, arbejde imod opbygningen af et missilskjold og medvirke til en større forståelse af anvendelse af ikke-militære midler i moderne sikkerhedspolitik.
- Danmark skal arbejde aktivt for våbenkontrol og nedrustning i NATO, EU og FN.
- FN's krigsforbryderdomstol skal gøres permanent, styrkes og gælde for hele verden.
- Terrorbekæmpelse må, såvel nationalt som internationalt, udføres i overensstemmelse med borgernes retssikkerhed og menneskerettighederne.
- Ved ethvert militært indgreb skal der ligge et klart FN mandat

Vision 2: Udvikling gennem retfærdig handel

Danmark skal være i front for oprettelsen af et internationalt handelssystem, der fremmer bæredygtig udvikling. SF vil arbejde for:

- At reducere fattigdom i ulandene gennem international handel ved at gøre op med de rige landes protektionisme.
- EU's landbrugsstøtte og liberaliseringskrav til de fattigste ulande skal afvikles.
- EU skal fortsætte den succesfulde udvidelse – og på sigt skal EU inkludere hele Balkan og Tyrkiet. For SF er udvidelsen første og fremmest et solidariske og sikkerhedspolitisk projekt for et helt Europa.
- Danmark skal i WTO arbejde for at sikre retfærdige vilkår for ulandene, der i en periode kan have brug for asymmetrisk frihandel.

Vision 3: En højere ulandsbistand

Det er vores langsigtede mål, at landene skal blive i stand til at forvalte deres egen udvikling. SF vil arbejde for:

- U-landsbistanden skal op på en pct. af BNI, samt derudover en halv pct. af BNI til miljø- og sikkerhedsindsats globalt.
- Ved opgørelsen af bistandsmålet på 1 pct. medregnes ikke midler til terrorbekæmpelse, gældslettelse, eksportstøtte eller militære operationer.
- Den danske bistand skal afbureaukratiseres og kravene til modtagerlandene skal understøtte deres respektive fattigdomsstrategier.

Vision 4: Mere magt til den internationale fagbevægelse

I en globaliseret verden har Danmark et medansvar for at sikre arbejdere rundt omkring i verden bedre vilkår. SF vil arbejde for:

- At styrke det internationale fagforeningsarbejde. Giv den internationale fagbevægelse øget indflydelse. Flere offentlige støttemidler til fagbevægelsens internationale solidaritetsarbejde.
- Større fokus på de sociale aspekter – herunder faglige rettigheder – i handelsforhandlinger og i handelsaftaler.
- Europæiske produktionsvirksomheder, finansielle virksomheder, fonde, pensionskasser, mv. skal forpligtes til globalt at udvise menneskelige og miljøvenlige hensyn.

Vision 5: Nyt finansielt system

Det globale økonomiske system skal baseres på bæredygtig udvikling, international solidaritet og global omfordeling. SF vil arbejde for:

- Danmark skal arbejde for et nyt internationalt finansielt system, der kan håndtere de nye udfordringer, sikre international regulering, blandt andet af kreditvurderingsinstitutioner, samt oprettelsen af et effektivt internationalt finanstilsyn.
- Danmark skal arbejde for en global beskatning på finansielle transaktioner - herunder valutahandel - for at dæmpe fremtidige kriser og for at sikre økonomiske overførsler via en global fond til verdens fattigste.

Et trygt, friheds- og lighedsorienteret velfærdssamfund vil give de bedste muligheder for et højt niveau i Danmark med hensyn til innovation og produktion. Det vil samtidig kunne give et uvurderligt bidrag til fællesskabet.

En ny kurs

SF arbejder konsekvent for at udvide demokratiet og for at skabe et samfund med stærke fællesskaber, hvor flere har mulighed for fri og alsidig livsudfoldelse. Ikke som en færdig formel for, hvordan samfundet skal bygges op. Men som en stadig bevægelse i retning af mere demokrati, af mere miljømæssig ansvarlighed, af mere solidaritet og et stærkere internationalt samarbejde. Dette er en stor ambition. Men kun store ambitioner flytter verden og løser de udfordringer, der tårner sig op med klimatruslen og den økonomiske krise. I SF er vi parate til at påtage os rollen som fremtidens motor for forandringer og levere de nødvendige resultater.